

НЕМАЊА Д. БИШЕВАЦ¹

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ЖАНРОВИ КЊИЖЕВНОСТИ У ДНЕВНОМ ЛИСТУ ПОЛИТИКА (ФЕБРУАР 2018. ГОДИНЕ)

САЖЕТАК. Предмет овог рада јесте анализа књижевних жанрова у дневном листу *Политика*. Праћењем заступљености књижевних жанрова у дневним листовима стиче се увид у то какво место они заузимају у публицистичком стилу. Након подробније анализе свих 28 бројева објављених у фебруару месецу 2018. године, долази се до закључка да се као најфреквентнији жанрови издвајају есеји, песме и прикази књига, а будући да је укупно забележен 131 чланак са књижевном садржином или формом свакако се може рећи да они умногоме истичу књижевност у публицистици.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: жанр; жанрови књижевности; српска књижевност; *Политика*.

УВОД

Негде на окосници стварања књижевних уметничких дела и њиховог тумачења неретко се налази и књижевна периодика. Сваки текст који је инкорпориран у одређени сегмент књижевне периодике представља веродостојни доказ о одређеном стилу у књижевности, писцу или књижевном делу, али и многим другим елементима који су од важности за књижевност као уметност.

¹ nemanja.bisevac@pr.ac.rs

Рад је примљен 25. октобра 2019, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 3. децембра 2019.

Периодика се, као и сама књижевност, временом мењала и усавршавала, а самим тим постајала и битан чинилац у целокупном културолошком контексту.

Књижевна периодика као таква није само један од сегмената књижевно-историјских и културних чињеница већ је и један посебан облик целокупне књижевне и поетичке праксе у одређеном временском сегменту и културолошком оквиру. Сваки књижевни часопис и лист представља и открива различите опције унутар књижевног поља, утврђује њихов поредак, али исто тако показује и како се традиција одржава под сталним утицајем модернизације и експерименталних подухвата. Дневна штампа је један од сегмената који се укључује у периодику. Морамо нагласити да нису сваке дневне новине и листови значајни за књижевну периодику, већ да је, нарочито у данашње време када је под утицајем модерних схватања, у штампи све мање културних садржаја, веома мали број штампаних садржаја који макар део свога садржаја посвећују књижевности.

Како је појам жанра уско везан за саму књижевност, тако је периодика непосредно повезана уз њу. Из тих разлога, у готово сваком сегменту књижевне периодике проналази се инкорпорираност одређених књижевних жанрова. Њихова разноликост је велика, а за само схватање периодике је веома важно и тумачење самих књижевних жанрова унутар ње.

У овом раду ћемо на основу континуираног праћења појављивања књижевних жанрова у дневном листу *Полиџика* у периоду од месец дана, тачније током фебруара месеца 2018. године, покушати да кроз анализу и приказ тих жанрова стекнемо увид у постојање књижевних жанрова у оквиру дневне штампе данас. Избор овог конкретног дневног листа уследио је из разлога што сматрамо да је садржински и по свом обиму најбогатији, а уједно и најстарији активни дневни лист који има најотворенију жанровску пропустљивост, тј. негује и жанрове који нису искључиво публицистички.

ИСТОРИЈА ПРОУЧАВАЊА СРПСКЕ ПЕРИОДИКЕ

Књижевна периодика представља један од главних сегмената изучавања у српској књижевности и критици. Самим тим што је годинама уназад расло интересовање за њу, јавља се и велика потреба да се и само њено изучавање стави под окриље тумачења.

Још од 1969. године када је у оквиру редакције *Књижевне историје* настала иницијатива за покретање пројекта проучавања периодике, непрестано су се развијали различити специјални часописи који ће се бавити управо овом темом и проблемима у оквиру ње.

Године 1970. оснивачи пројекта и листа *Књижевне историје* наставила су даље са својим развојем и основали научно-истраживачку јединицу *Историја српске књижевне периодике*, чији је оснивач био Александар Петров, а чији су основни и главни сарадници били Јован Деретић, Васо Милинчевић и Владан Јовичић.² Током даљег развоја овог научног центра постављане су тачне окоснице истраживања, сегменти на које се мора обратити пажња и слично.

Оно што је важно за српску књижевну периодику јесте да је она изузетно хетерогена и да је као таква релевантан културно-историјски доказ о књижевним делима и критикама од важности. Један од проучаваоца периодике који је, такође, дао изузетан допринос јесте и Весна Матовић, која је у *Библиографији периодике и историји књижевности и културе* презентовала и набројала готово све монографије и текстове који су од значаја за тумачење и изучавање периодике у целини.³

Станиша Тутњевић један је од оних проучаваоца који су изузетно велику пажњу посветили библиографским документима који не потичу само са тла Србије, истичући систематичност и прегледност грађе која потиче из Босне и Херцеговине. Такође, Тутњевић је нагласио и различитости које постоје у библиографским изучавањима историчара и библиотекара, односно, проучаваоца периодике као библиотечке грађе. Овакви подаци су нам од значаја за разумевање самог концепта листа, али и за разумевање читавог склопа који је релативно устаљен у дневној штампи. Ту пре свега мислимо на схватање периодике, али и дневне штампе која се као таква све више инкорпорира у савремени свет информисања.

² Институт за књижевност и уметност, Пројекат за проучавање књижевне периодике, *Историја и пројекат* <http://periodika.ikum.org.rs/pages.php?page=ist-orijat>, посећено: 23. март 2018.

³ Више у: Стефановић, М. (2014). *Шта је библиографија периодике књижевној историји?*. Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 274; <http://knjizevnaistorija.rs/editions/152Stefanovic.pdf>, посећено: 20. март 2018.

ДНЕВНА ШТАМПА У СРБИЈИ

Дневне новине и различити листови представљају један од основних облика медијског оглашавања савременог друштва. У концепту стварања једног посебног облика изражавања који подразумева писмену реч која директно утиче на публику, износећи информационе податке од важности за различите читалачке групације, укореењен је један систем комуникације који готово да не може ишчезнути, већ се све више развија. Било да је реч о новонасталим изданицима дневне штампе или пак о дневним новинама са дугогодишњом традицијом, у оквиру сваког новог броја могуће је пронаћи информације које свакоме појединцу могу бити од значаја.

Дневну штампу одувек је у Србији одликовала бројчаност, а самим тим и садржајност и разноликост жанрова унутар ње. Помењућемо, поређења ради, следећи пример: Марија Циндори⁴ износи податак да је између 1904. и 1915. године у Београду излазило око 30 „главних“ београдских листова (дневни листови са овим обележјем имали су дугогодишњи континуитет излагања, препознатљив стил, уређивачку политику, структурираност, литерарни и информативни квалитет прилога), међу које убраја *Полиџику*, *Вечерње новоси*, *Београдске новине*, *Правду*, *Самоуџраву*, *Словенски ју*, *Ново време*, *Пијемон* и многе друге дневне, углавном политичке и страначке листове. Оно што је *Полиџику* издвајало из овог корпуса још и тада било је њено програмско опредељење: „Бранећи националне интересе примереном критиком и неострашћеним одговорима на критике, осећањем мере, умереношћу, добрим стилем, устаљеним структурирањем прилога, *Полиџика* је унела извесну смирену уравнотеженост и одмереност у политички живот који је био снажно узбуркан после мајског преврата 1904. године“ (Циндори, 2010, стр. 184).

Полиџика представља један од најзначајнијих дневних листова у Србији са традицијом издавања дужом од једног века. Истрајност и стални напредак овога листа указују на његов квалитет и индивидуалност. Владислав Рибникар је новине покренуо 25. јануара 1904. године и њихово седиште, као и данас, било је у Београду. Оно што је значајно за овај лист јесте да не постоји готово

⁴ Више у: Циндори, М. (2010). Књижевни жанрови у листу Политика. У: В. Матовић (ур.), *Жанрови у српској њериодици* (183). Матица српска – Институт за књижевност и уметност: Нови Сад – Београд, стр. 183.

ниједно књижевно име од значаја које није макар привремено сарађивало са *Полићиком*. Нека од имена књижевности која су велики допринос дала овоме листу јесу и Бранислав Нушић и Милутин Ускоковић.⁵ Поред њих, великани попут Милоша Црњанског и Иве Андрића, својим учешћем у издаваштву овога листа, подигли су његов значај на још виши ниво.

Неки од директора и главних уредника листа *Полићика* били су др Милан Гавриловић, Данило Пурић, Драган Хаџи Антић, Драган Бујошевић, Љиљана Смајловић и други. Дневном листу *Полићика* непрестано се приписује епитет листа који је неисцрпан извор културолошких садржаја, веродостојан показатељ стварности и учесник политичких дешавања, али исто тако и прави литерарни изданак од значаја.

Лист *Правда* је такође, као и *Полићика*, имао знамените сараднике: Јанка Веселиновића, Стевана Сремца, Османа Ђикића, Андру Гавриловића, Бору Станковића и друге и захваљујући њима објављивала је низ значајних текстова велике књижевне и историографске вредности.

Још један од листова дневне штампе са изузетно дугом традицијом јесу *Вечерње новости*. Прво издање новина било је 1953. године. Од 2000. године главни и одговорни уредник и директор листа био је Манојло Мањо Вукотић⁶, а садашњи главни уредник јесте Ратко Дмитровић. Данас су ове новине 30% власништво државе, док остатак припада мањим акционарима.

Разноврсност садржаја овога листа од велике је важности била за његов опстанак. Политичке и спортске рубрике, стално увођење дневних и недељних додатака, као и сагледавање вести из земље и света, непрестано повећавају број читалаца овога листа. Све до данас стварана је слика о овом листу као неисцрпном извору информација. Са практичне стране гледишта, велики део читалачке публике старије групације остао је веран овом листу.

Дневни лист који се нешто касније појавио јесте лист *Данас*. Након свог првог издања 1997. године овај лист непрестано је напредовао. Главни уредник је Михаило Рамач. Основне карактеристике овога листа јесу то што ни у једном тренутку није подлегао утицају и попримању особина тзв. *жуџе шћамје*, већ је задржао свој интегритет, али је, под утицајем осавремењавања,

⁵ <http://www.politika.rs/scc/stranica/1/Impresum>, посећено: 23. март 2018.

⁶ http://www.novosti.rs/vecernje_novosti/o_nama/o_nama.40.html, посећено: 24. март 2018.

то довело до опадања тиража.⁷ Исто тако, овај дневни лист умногоме пропагира прикључивање Европској унији и значај многих невладиних организација у Србији.

КЊИЖЕВНИ ЖАНРОВИ У СРПСКОЈ ДНЕВНОЈ ШТАМПИ

Штампани медији у садашњем времену све више се исказују као један од видова књижевног исказивања – односно, као начина да се у новинама и различитим листовима прикажу и одређене књижевне врсте и жанрови. У целини гледано, жанровска разноликост књижевности омогућила је да се у дневној штампи појаве многи обриси књижевности из различитих разлога и побуда. У сегменту који следи приказаћемо на које се све начине неки од књижевних жанрова користе у књижевној периодици. Пре тога ћемо указати на важност распореда грађе у дневној штампи. Наиме, помоћу новинских стубаца даје се одређено, такорећи устаљено место појединим врстама текстова, наглашава њихова важност или намена. То сталном читаоцу неког листа пружа такорећи сигурност и поузданост, али исто тако ремећењем тог устаљеног реда буди, интензивира његову пажњу (Циндори, 2010, стр. 172). Међутим, стављањем једних уз друге текстова естетичке и неестетичке грађе стварају се нове везе и нов однос према књижевним текстовима различитих жанрова.

Полиџика је један такав лист који већ више од века негује свој стил, распоред грађе, визуелни идентитет који је постао знак препознавања. Занимљиво је поменути и само колажирање различитих врста текстова у оквиру једне стране или ступца, који се разликују по стилу, тематици, информативности.

Дневне новине су тематски веома разноврстан медиј, оне прате текућа дешавања из готово свих области људских делатности. Обично имају сталне тематске рубрике: политика у свету и код нас, економија, друштво, култура, наука, здравство, просвета, религија, спорт, време, огласи, читуље итд.). Неретко срећемо у дневним листовима градску хронику, фељтон, писма читалаца, колумну главног уредника, сталних спољних сарадника и сл. По речима Александра Петрова, „распоред грађе у оквиру једног часописа или листа показује његову уређивачку политику као стални принцип жанровске композиције“ (Петров, 2010, стр. 19).

⁷ <https://www.danas.rs/o-nama/>, посећено: 24. март 2018.

Од жанрова се у рубрикама објављују вести, саопштења, извештаји, посланице, записници, репортаже, изјаве, аналитички чланци, биографије, хронике, анкете, интервјуи, полемике, књижевни и уметнички прилози, критике, писма читалаца и одговори уредника, укрштене речи, карикатуре и фотографије са легендама, обавештења, листе, објаве конкурса, спортски резултати, водич кроз културна и друга дешавања у граду, некролози, огласи итд. У дневним новинама се објављују и специјални додаци – углавном на недељном нивоу. Они су нека врста проширених рубрика, новине у новинама, с тим што се у њима текстови више базирају на аналитичком него првенствено на информативном нивоу, тако нпр. културни додатак у *Полицици* има велики број књижевних и уметничких прилога, веће дужине и обима него што је то дозвољено у самом листу. Ови додаци тематски могу бити посвећени туризму, здрављу, забави, моди, кулинарству, свету познатих, опремању дома, уређењу баште, аутомобилима, продаји – једном речју свему оном што може да интересује читаоца и чиме се доприноси повећању тиража.

Манир многих дневних новина, листова и часописа је да се на првим, насловним странама, објављује садржај, и то углавном оних који су битни за тај број.

Полицика традиционално негује жанр новинска *џрича* – то је нека врста публицистичке трансформације приповетке. Што се пак тиче *козерџије*, *хумореске*, *саџирије* (сатиричне приче, басне, параболе) и карикатуре, ово су жанрови којима је периодика природно станиште. Они су везани за књижевне часописе у истој мери као и за дневне листове – прилагодљиви су. Њихове одлике су ироничан, гротескни и карикатуралан став према догађајима и личностима које описују.

Писма читалаца и полемички чланци редовни су пратећи часописни жанрови и веома популарни због отворене дијалогске форме. *Белешкама* и *најавама* подиже се читалачко интересовање за разне теме и форме, обично библиографиле или критике.

Критика у часописима има специфичну улогу и дејство: читалац те критике често бива онај који је позоришно дело, оперу или књигу већ гледао или читао, па свој суд самерава са судом критичара који је објавио текст у новинама. Такође, оне читаоце који нису конзумирали предмет о којем се у критици говори, могу бити заинтригирани. По речима Весне Матовић, „ван часописног контекста не постоје ни књижевна критика, ни позоришна, ликовна или музичка. Њихова појава и позиционираност у часопи-

су, као и утицај који имају при формирању укуса публике, али и у усмеравању естетичких норми и поетичких токова одређене епохе, евидентни су и врло значајни..." (Матовић, 2010, стр. 10).

Један од књижевних жанрова који се неретко појављује у дневној штампи јесте и *извештај*. Иако је у питању по обиму најчешће нешто краћа форма, извештаји представљају књижевни жанр који садржи врло прецизне и јасне исказе, што свакако погодује самој форми и намени дневних новина.

Такође, *мемоари* се као књижевни жанр у многим дневним новинама појављују пре свега из потребе да се у сам дневни лист укључи очигледан књижевни облик (под тим подразумевамо другачији стил писања и изражавања од оног који је карактеристичан за новинарски стил). Морамо нагласити чињеницу да су мемоари доста захтеван жанр уколико се инкорпорирају у дневну штампу из разлога што захтевају јасно оформљену тематику целине у коју се укључују, као и сам однос према другим деловима целине. Једна од карактеристика мемоара јесте „могућност тематског раслојавања“ (Матовић, 2010, стр. 11), што се у великој мери може одразити на схватање овога жанра унутар штампе, али и на укључивање великог броја тема. У нашем истраживању наилазимо на три примера мемоарске прозе, и то мемоарску прозу у чланцима *Сјо година од Великој раја: Чеју сам волео сјо љуша више нејо долницу*, аутора Гвоздена Оташевића (3. фебруар), затим *Никанор Пар: Одлазим и враћам се*, аутора Пио Гарсије (*Догађајак: КУЛТУРА, УМЕТНОСТ, НАУКА од 3. фебруара*) и *Сјо година од Великој раја: Прешао Алданију два љуша* аутора Љубише Стоиљковића (10. фебруар).

Репортаже, као један од књижевних жанрова, могу умногоме допринети самој садржајности дневне штампе, али исто тако могу укључити и опсежнију читалачку публику, јер је репортажа као таква испуњена мноштвом дескрипција и елемената како географске тако и туристичке природе, што готово сваком читаоцу макар једним својим делом може привући пажњу. Нажалост, ми у овом исечку обрађиване грађе нисмо имали облик репортаже који бисмо могли издвојити као пример.

Чланци *научно-популарне тематике* неретко су саставни део дневне штампе. У опсежним могућностима овога жанра, под чиме се подразумева укључивање заиста великог броја извора и мотивације (математика, језици, музика, спорт и слично), види се један од најважнијих елемената овога жанра унутар штампе (Матовић, 2010, стр. 10). Сведоци смо тога да велики број листова

и новина користи управо овај жанр као један од начина да се прикажу одређени научни резултати и достигнућа, или да се пак покаже на који начин се у будућности може напредовати у одређеној сфери.

Поред претходно наведених, често се у дневној штампи могу пронаћи и елементи *природовейке*, *народних умотворина*, *зайиса*, *сатири*, *јуџојиса*, *јоезије* и многих других. Све то нам указује на неоспорну чињеницу колико је периодика, а и сама дневна штампа, у кооперативном односу са књижевношћу као једном велелепном уметношћу која својим постојањем омогућава не само настајање и опстајање књижевности и њених врста, већ и стварање једног специфичног облика штампе. У овом исечку времена у којем смо анализирали жанрове у листу *Полиџика*, наишли смо на то да се група афоризама (у просеку 10) објављује 8 пута, песме чак 17 пута, одломци из приповедака 3 пута, сатире 2 пута, путописи 5 пута, а есеј чак 30 пута.

ЖАНРОВИ КЊИЖЕВНОСТИ У ДНЕВНОМ ЛИСТУ ПОЛИТИКА

Као што смо у уводном делу напоменули, за потребе овог рада изучавали смо корпус дневног листа *Полиџика* у периоду од 1. фебруара до 28. фебруара 2018. године. Сматрали смо да ће континуирано праћење појављивања књижевних жанрова у једном одређеном исечку времена дати колико-толико релевантну слику заступљености ове врсте жанрова у дневним новинама данас. Избор овог конкретног дневног листа уследио је из разлога што сматрамо да овај садржински и по свом обиму најбогатији, а уједно и најстарији активни дневни лист има најотворенију жанровску пропустљивост, тј. негује и жанрове који нису искључиво публицистички. У којој мери, остаје нам да истражимо и овде прикажемо резултате нашег истраживања.

УСТАЉЕНЕ РУБРИКЕ У ПОЛИТИЦИ

Насловна страна и један део друге стране увек је формално исти, док се остале рубрике у овом листу померају у нумерацији у зависности од актуелности неких тема, обиља материјала, битности истицања неких догађаја и сл.

Насловна страна: назив листа; датум излагања; година оснивања и име оснивача; цена примерка; најаве (скраћени чланци у форми ударне вести из земље и света из политике, економије и друштва са информацијом на којој страни се може прочитати читав текст); ексклузива; курс валуте; временска прогноза.

Друга страна: На другој страни информације о оснивачу, уредницима и једном директору из породице Рибникар, о њиховој титули, чину, години смрти и начину на који су скончали. Затим следе опште информације о садашњем уредништву, пословодству и адреси редакције.

Од друге до последње стране листа *Полиџика* рубрике се нижу углавном овим редом: *Свејџ, Реџион, Дојађаји дана, Полиџика, Друштво, Хроника, Економија, Треће доба, Медицина, Кулџура, Беоџрад, Беоџрадска хроника, Синоћ у Беоџраду, Сџорџ, Фељџион, Срџија, Пољеди, Полиџика за деџу, Кроз Беоџрад, Ојласи/Чиџуље, Мозаџк, Радио и џелевизија*. Неке од ових рубрика су породичне нпр. *Треће доба, Срџија, Полиџика за деџу*.

Последња, тридесет и шеста страна резервисана је за ТВ ИЗЛОГ – избор и препорука филмова, документарних емисија и сл.; за временску и биометеоролошку прогнозу за тај дан и сутра; за верски календар; за најаву додатка уз следећи лист *Полиџике* (нпр. *ТВ реџија, Маџазин, Моја куђа, Кулџура, умејџносџ, наука, Сџеџијални догађаџк, итд.*).

КОРПУС КЊИЖЕВНИХ ЖАНРОВА У ДНЕВНОМ ЛИСТУ ПОЛИТИКА ТОКОМ ФЕБРУАРА 2018. ГОДИНЕ

1. ФЕБРУАР	15. стр. <i>Кулџура</i> – интервју са Горчином Стојановићем
24–25. стр. <i>Пољеди</i> – 24 афоризма, аутор Душан Видаковић
26. стр. <i>Полиџика за деџу</i> – две песме
2. ФЕБРУАР	20. стр. <i>Пољеди</i> – 18 афоризама, аутор Милан Р. Симић
22. стр. <i>Фељџион</i> – есеј <i>Око Медијале</i> , пише Синиша Вуковић
3. ФЕБРУАР	18. стр. <i>Кулџура</i> – интервју са писцем и визуелним уметником Дејаном Атанацковићем

18. стр. *Кулџура* – интервју са виолинистом Немањом Радуловићем
19. стр. *Србија* – мемоарска проза *Сѣо јодина од Великої райа: Чеїу сам волео сѣо љуїа више неїо долницу*, аутор Гвозден Оташевић
21. стр. *Фелџон* – есеј *Око Медијале*

Додатак: КУЛТУРА, УМЕТНОСТ, НАУКА

1. стр. Есеј *Како је лаж родила дес*, аутор Владимир Пишталo
2. стр. *Провокације* – позоришна критика *Ексцлoзије у Керемљуху*
2. стр. *Провокације* – приказ књиге Владете Јеротића *О ѡајни*, наслов: *Присїуї нейознаїом*
3. стр. *Меридијани* – приказ студије Лидије Мереник *Сава Шумановић – Шидијанке*
3. стр. *Меридијани* – ликовна критика
4. стр. *Личносїи* – мемоарска проза *Никанор Пар: Одлазим и враћам се*, аутор Пио Гарсија
4. стр. *Личносїи* – приказ књиге Стане Динић *Скочајић Биће снелїа*
4. стр. *Личносїи* – песма *Јасеновац, дројеви*, аутор Војислав Кнежевић

4. ФЕБРУАР

21. стр. *Кулџура* – ликовна критика
22. стр. *Кулџура* – прикази књига Гојка Ђога *Пуї уз љуї* и Миленка Пајовића *Пусїо љолуосїрво*
23. стр. *Чиїаоница* – 18 афоризама
23. стр. *Чиїаоница* – биографске цртице о Миловану Глишићу
23. стр. *Чиїаоница* – одломак из приповетке *Глава шећера*
23. стр. *Чиїаоница* – сатира *Неїачна дијаїноза* Слободан Симић
24. стр. *Чиїаоница* – прича Моме Капора *Вечїиї љодсїанари у родном їраду*
24. стр. *Чиїаоница* – прича Богдана Ибрајтера *Риїо и гона Клара*
25. стр. *Фелџон* – есеј *Око Медијале*, аутор Синиша Вуковић

Додатак ПОЛИТИКА МАГАЗИН

Путописна проза Драгољуба Стевановића *Рудници уїла и задаве*

5. ФЕБРУАР

12. стр. *Кулџура* – приказ књига *Романи Сорокина и Хана Шаоїунїа*
12. стр. *Кулџура* – филмска критика

21. стр. *Фелѝон* – есеј *Око Медијале*, пише Синиша Вуковић
 21. стр. *Фелѝон* – песма Васка Попе Љона Шејка
6. ФЕБРУАР 23. стр. *Фелѝон* – есеј *Око Медијале*, пише Синиша Вуковић
 23. стр. *Фелѝон* – песма Васка Попе Синиша Вуковић
7. ФЕБРУАР 12. стр. *Кулѝура* – позоришна критика *Кловнови у борделу историје*, аутор Ана Тасић
 23. стр. *Фелѝон* – есеј *Око Медијале*, аутор Синиша Вуковић
8. ФЕБРУАР 20. стр. *Фелѝон* – есеј *Око Медијале*, аутор Синиша Вуковић
 20. стр. *Фелѝон* – песма Васка Попе Оља Ивањицки
9. ФЕБРУАР 13. стр. *Кулѝура* – ликовна критика
 13. стр. *Кулѝура* – позоришна критика
 20–21. стр. *Поїледи* – 11 афоризама
 22. стр. *Фелѝон* – есеј *Око Медијале*, аутор Синиша Вуковић
 22. стр. *Фелѝон* – песма Васка Попе Милић од Мачве и Милован Вудак
10. ФЕБРУАР 7. стр. *Друшѝво* – есеј Владете Јеротића *Психолошко ѝумачење Вукових ѝословица*
 16. стр. *Кулѝура* – некролог глумцу Небојши Глоговцу *Засѝао је срѝски Хамлеѝ*
 18. стр. *Срдија* – мемоарска проза *Сѝо їодина од Великої райа: Прешао Алданију два їуѝа*, аутор Људиша Стоиљковић
 20. стр. *Фелѝон* – есеј *Око Медијале*, аутор Синиша Вуковић
 20. стр. *Фелѝон* – песма Самуровић Миодрага Павловића
 20. стр. *Фелѝон* – песма *Миро Главурѝић* Васка Попе
- Додатак: КУЛТУРА, УМЕТНОСТ, НАУКА**
2. стр. *Инѝервју* – Интервју са Бојаном Ђорђевоm, редитељем *Или лоша їолиѝика. Или лоша умеѝносѝ*, разговор водила Марија Ђорђевић
3. стр. *Личносѝи* – портрет Небојше Брадића *Судија оѝменосѝи*, аутор Божидар Мандић

4. стр. *Мозаик* – биографске цртице из живота Никола Макијавелија Љубавни њасажи Никола Макијавелија, превод дела Александра Лија
4. стр. *Мозаик* – песма Вече Дејане Николић
4. стр. *Мозаик* – приказ књиге Имре Кертеса *Дневник њалиоша*, аутор Мухарем Баздуљ
5. стр. *Поезија* – сећање на Љиљану Дирјан, *Боје и мириси Љиљане Дирјан*, аутор Радмила Лазић
5. стр. *Поезија* – песма *Оглазим од шеде* Љиљане Дирјан
5. стр. *Поезија* – приказ песничке збирке Милована Витезовића *Исији код ѡрофесора Милоша Н. Ђурића*, аутор Жарко Требјешанин
5. стр. *Поезија* – песма *Исији за ѡрофесора* Милована Витезовића
6. стр. *Сцена* – позоришна критика бечке представе *Десет зајовесии*, аутор Катарина Рорингер Вешовић
10. стр. *Интервју* – интервју са Геријем Бартоном, *Џез скице* – Музика за један групи свеи, аутор Војислав Пантвић
11. ФЕБРУАР
20. стр. *Култура* – биографске цртице о последњим данима Уроша Предића
21. стр. *Култура* – приказ књиге Симона Симоновића *Разно*
22. стр. *Фелшон* – есеј *Око Медијале*, аутор Синиша Вуковић
24. стр. *Чишаоница* – 15 афоризама групе аутора
24. стр. *Чишаоница* – хумореска Љубе Илића *Привржени ѡкојник*
24. стр. *Чишаоница* – биографске цртице о Стевану Сремцу
24. стр. *Чишаоница* – одломак из приповетке Стевана Сремца *Лимунација на селу*
25. стр. *Чишаоница* – прича Моме Капора *Кербери заборављене идеолоије*
25. стр. *Чишаоница* – прича Богранда Ибрајтера *Црни сомои и зелена свила*
- Додатак: МАГАЗИН**
- 9–11. стр. *Белешке с ѡуша* – путопис Бисер Медишерана: *Азурна одала*
- 28–29. стр. *Познаије ѡродице Радановићи* – слика из породичног живота Траи осиао само у музејима

12. ФЕБРУАР 21. стр. *Фелџон* – есеј *Око Медијале*, аутор Сениша Вуковић
13. ФЕБРУАР 24-25. стр. *Поїледи* – 28 афоризама
26. стр. *Фелџон* – есеј *Око Медијале*, аутор Сениша Вуковић
14. ФЕБРУАР 21. стр. *Фелџон* – есеј *Око Медијале*, аутор Сениша Вуковић
Пригодни додатак: **КЊАЗ МИЛОШ И СРЕТЕЊЕ**
Научно-популарни чланак
Портрет
15. И 16. ФЕБРУАР 15. стр. *Кулџура* – филмска критика Бранке Богавац Дирас *У ко-сџиму Боја*
25. стр. *Фелџон* – есеј Бранко Миљковић – судџински їлас їесника, аутор Димитрије Младеновић
26. стр. *Полиїшика за децу* – прича Зорице Бајин Ђукановић *Ко нам је украо снеї*
Додатак: **МОЈА КУЉА**
1. стр. Путопис *Рајски врїї Лављеї їрада*
17. ФЕБРУАР 7. стр. *Друшїїво* – есеј Владете Јеротића *Психолошко їшумачење Ву-кових їословица*
12. стр. *Срџија* – портрет управника Природњачког музеја у Београду, аутор Бранислав Гојковић
18. стр. *Фелџон* – есеј Бранко Миљковић – судџински їлас їесника, аутор Димитрије Младеновић
Додатак: **КУЛТУРА, УМЕТНОСТ, НАУКА**
1. стр. Есеј Љубице Арсић *Казанова је дио људождер*
2-3. стр. *Сећање* – сећање на Небојшу Глоговца *Лаку ноћ, їринче*, аутор Александар Поповски
2-3. стр. *Сећање* – портрет америчке књижевнице Урсуле ле Гвин *Уїшойија као хармонија и слобода*
4. стр. *Прошлосїї* – приказ књиге *Како су живели Визанїинци* Ге-надија Литаврина, аутор Марина Вулићевић
4. стр. *Прошлосїї* – портрет научника Николаја Морозова *Крај или їочейшак їсїирије*, аутор Зорислав Паунковић
5. стр. *Књије* – приказ монографије *Ненад Џони Рацковић*, аутор Славко Тимотијевић

5. стр. *Књије* – приказ књиге *Пушћојиси* Станислава Кракова, аутор Александра Ђуричић
- 6–7. стр. *Умешноси* – књижевна критика *Лолиша – ход по ивици*, аутор Љиљана Ђук
18. ФЕБРУАР 21. стр. *Фељшон* – есеј Бранко Миљковић – *судбински јлас ђесника*, аутор Димитрије Младеновић
22. стр. *Чишаоница* – 20 афоризама
22. стр. *Чишаоница* – биографска цртица о Станиславу Винаверу
22. стр. *Чишаоница* – мисли Станислава Винавера
22. стр. *Чишаоница* – хумореска Радослава Дуја Недића *Причалица*
23. стр. *Чишаоница* – прича Моме Капора *Јушарње драјсјиво по дуреку*
23. стр. *Чишаоница* – прича Богдана Ибрајтера *Расо за диришашку маларију*
- Додатак: МАГАЗИН
- 10–12. стр. *Белешке с џуша* – путопис *Последњи берач мимозе*, аутор Андријана Цветићанин
19. ФЕБРУАР 21. стр. *Фељшон* – есеј Бранко Миљковић – *судбински јлас ђесника*, аутор Димитрије Младеновић
20. ФЕБРУАР 21. стр. *Кулшур* – приказ књиге Катарине Рорингер Вешовић *Земаљско и свешто у љубави*
24. стр. *Фељшон* – есеј Бранко Миљковић – *судбински јлас ђесника*, аутор Димитрије Младеновић
21. ФЕБРУАР 20. стр. *Фељшон* – есеј Бранко Миљковић – *судбински јлас ђесника*, аутор Димитрије Младеновић
22. ФЕБРУАР 15. стр. *Кулшур* – приказ књиге *Изабрани сјиси Лукијана из Самосаје*
24. стр. *Полишника за децу* – песма Изјава Слободан Вукадиновић
24. стр. *Полишника за децу* – песма Зима ђреши Живан Филиповић
25. стр. *Фељшон* – есеј Бранко Миљковић – *судбински јлас ђесника*, аутор Димитрије Младеновић

23. ФЕБРУАР 13. стр. *Кулѝура* – приказ репринта књиге *Од ѝашњака до научењака* Михајла Пупина
14. стр. *Фелѝон* – есеј Бранко Миљковић – судѝински ѝлас ѝесника, аутор Димитрије Младеновић
Додатак: **МОЈА КУЋА**
24. ФЕБРУАР 7. стр. *Друшѝво* – есеј Владете Јеротића *Психолошко ѝшумачење Вукових ѝословица*
19. стр. *Срѝија* – портрет др Романа Сондермајера *Вайѝрено кршѝење*, аутор Коста Кнежевић
21. стр. *Фелѝон* – есеј Бранко Миљковић – судѝински ѝлас ѝесника, аутор Димитрије Младеновић
Додатак: **КУЛТУРА, УМЕТНОСТ, НАУКА**
3. стр. *Ужижи* – литерарна полемика *Горде жене и мушке ѝредрасуде*, аутор Зорана Шуваковић
3. стр. *Ужижи* – песма Силвије Монрос Стојаковић *Клуѝа у ѝарку*
4. стр. *Знакови времена* – песма Виктора Радоњића
6. стр. *Сѝвараоци* – портрет Маге Магазиновић *Пласѝични ѝалей Маѝе Маѝазиновић*, аутор Александра Ђуричић
25. ФЕБРУАР 14. стр. *Кулѝура* – ликовна критика *Семенке у ѝро-ѝлану*, аутор Љиљана Ђинкул
21. стр. *Фелѝон* – есеј Бранко Миљковић – судѝински ѝлас ѝесника, аутор Димитрије Младеновић
22. стр. *Чиѝаоница* – 12 афоризама
22. стр. *Чиѝаоница* – шаљива песма Миладина Берића *Зайѝршка*
22. стр. *Чиѝаоница* – хумореска Дејана Петаковића *Сића ѝајкун*
22. стр. *Чиѝаоница* – биографске цртице о Бранку Ђопићу
22. стр. *Чиѝаоница* – одломак из *Јереѝичке ѝриче* Бранка Ђопића
23. стр. *Чиѝаоница* – прича Моме Капора *Маѝични укус леѝендарноѝ рошѝиља*
23. стр. *Чиѝаоница* – прича Богдана Ибрајтера *Ноћни ѝудер за Бојчин*
Додатак: **ПОЛИТИКИН МАГАЗИН**
9–11. стр. *Белешке с ѝуѝа* – путопис *Осѝрво вечиѝоѝ ѝролећа*, аутор Мила Старчевић

26. ФЕБРУАР 24. стр. *Фељџон* – есеј Бранко Миљковић – судбински ѿлас ѿесника, аутор Димитрије Младеновић
27. ФЕБРУАР 22. стр. *Кулџура* – приказ књиге *Сидонијин ѿољед* Светолика Станковића, аутор Милан Момчиловић
26. стр. *Фељџон* – есеј Бранко Миљковић – судбински ѿлас ѿесника, аутор Димитрије Младеновић
28. ФЕБРУАР 26. стр. *Пољеди* – сатира *Умејџник је ѿрисуџан*, аутор Предраг Пе-ришић
26–27. стр. *Пољеди* – сатира *Федруарска мјаукања и режања*, аутор Драгутин Минић Карло
28. стр. *Фељџон* – есеј Бранко Миљковић – судбински ѿлас ѿесника, аутор Димитрије Младеновић

Након пописа свих књижевних жанрова који су се нашли у листу *Полиџика* током фебруара 2018. године, именована рубрике у којој су се нашли, као и пагинације стране, приложена је табела у којој су прегледно издвојени сви пронађени књижевни жанрови, те је утврђена и њихова фреквентност.

КЊИЖЕВНИ ЖАНР	ФРЕКВЕНТНОСТ
Афоризми	8
Биографске цртице	6
Есеј	30
Интервју	5
Књижевна критика	1
Ликовна критика	4
Литерарна полемика	1
Мемоарска проза	3
Мисли	1
Научно-популарни чланак	1
Некролог	1
Одломак из приповетке	3
Песма	17
Позоришна критика	4

ТАБЕЛА 1: ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ КЊИЖЕВНИХ ЖАНРОВА

Портрет	7
Приказ књиге	14
Прича	9
Путописна проза	5
Сатира	2
Сећање	3
Слика из породичног живота	1
Филмска критика	2
Хумореска	3
Укупно:	131

ТАБЕЛА 1: ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ КЊИЖЕВНИХ ЖАНРОВА

Из дате табеле изводимо закључак да је у току месеца фебруара 2018. године у *Полиџици* објављен 131 текст који припада жанру књижевности; затим да се овде конкретно ради о појављивању 23 књижевна жанра, од којих се већина понавља. Најфреквентнији међу њима су *есеји*, *јесме* и *прикази књије*, док се шест жанрова јавља само једанпут (*некролој*, *мисли*, *књижевна критика* итд.).

ЗАКЉУЧАК

У овом раду смо, након општијег теоријског увода о дневним листовима и књижевном жанровима у оквиру дневне штампе уопште, а на основу континуираног праћења појављивања књижевних жанрова у дневном листу *Полиџика* током фебруара месеца 2018. године, покушали да стекнемо увид у постојање књижевних жанрова у оквиру дневне штампе данас. Избор овог конкретног дневног листа уследио је из разлога што сматрамо да овај, садржински и по свом обиму најбогатији, а уједно и најстарији активни, дневни лист има најотворенију жанровску пропустљивост, тј. негује и жанрове који нису искључиво публицистички.

Након детаљне анализе свих 28 бројева *Полиџике* и њених података у фебруару месецу 2018. године, ексцерпирано је више од 130 чланака са књижевном садржином или формом, а то су: афоризми (8), биографске цртице (6), есеји (30), интервјуи (5), књижевна критика (1), ликовна критика (4), литерарна полемика (1), мемоарска проза (3), мисли/сентенце (1), научно-популарни чланци (1), некролог (1), одломци из приповетке (3), песме (17), позоришне критике (4), портрети (7), прикази књига (14), приче (9), путописна проза (5), сатире (2), сећања (3), слике из породич-

ног живота (1), филмске критике (1) и хумореске (3). Као што видимо, најфреквентнији књижевни жанрови у овом месецу били су *есеји*, *јесме* и *прикази књија*, док се шест жанрова јавља само једанпут (*некролој*, *мисли*, *књижевна кришика*). Можемо из овог резултата извести закључак да данас књижевни жанрови заузимају значајно место у дневном листу *Полишика* и да окружени дневно-политичким и петпарачким чланцима и информацијама можда још више истичу и потврђују вредност и значај књижевности у данашњици.

Један од најчешће заступљених књижевних жанрова је песма. Будући да је поезија веома мало читана данас, овај податак требало би да радује сваког проучаваоца књижевности. Песме су мајсторски изабране и потпуно укорењене у амбијент штива које прати (у *Полишици* је редовно програмска, пригодна, прати фабулу тј. контекст уз који је и уклопљена), а то је сасвим довољно да заинтересује читаоца да трага за песником којег је само крајичком дотакао. То је и главни циљ књижевности – да делује свугде, у дневној, периодичној, па чак и у дневној штампи.

Интервјуи су углавном инспирисани неким поводом, нпр. интервју са Горчином Стојановићем или са писцем и визуелним уметником Дејаном Атанацковићем, Немањом Радуловићем, поводом предстојећих или минулих концерата, објављених књига или најави догађаја, премијера представа и сл.

Позоришне, ликовне и књижевне критике и прикази књига такође прате актуелне догађаје и нова издања. Биографске цртице иду скупа са одломком из приче или песме (нпр. о Миловану Глишићу, Стевану Сремцу, Станиславу Винаверу, Бранку Миљковићу, Бранку Ћопићу итд.).

Фелтон *Око Медијале* прате пригодни стихови српских песника о сликару који је тема тог броја, нпр. песма Васка Попе *Љона Шејка* објављује се уз чланак о Леониду Шејки. Песникови стихови из песме *Оља Ивањицки* савршено допуњују текст Синише Вуковића о истоименој сликарки.

У фебруару месецу 2018. изненада је преминуо глумац Небојша Глоговац. Уредништво *Полишике* овом великом глумцу одало је почаст изузетним некрологом под називом *Засјао је српски Хамлеј*, као и чланком у форми сећања под називом *Лаку ноћ, ђринче* аутора Александра Поповског.

Посебан дух у одељку *Чишаоница* дају у неколико наврата приче Моме Капора и Богранда Ибрајтера, које се неретко тематски допуњују, а које могу бити и контрастне.

Можемо закључити да књижевни жанрови заузимају значајно место у *Полиџици*, да су њихове теме и форме веома разнолике и да прате актуелна дешавања или бивају ревитализовани као дела настала у ранијем периоду, али која су пригодна актуелном тренутку.

- ЛИТЕРАТУРА Вукићевић, Д. (2010). Специфичности књижевних облика у периодици епохе реализма. У: *Жанрови у српској ђериодици* (129–148). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност.
- Иванић, Д. (2010). Категорија жанра у периодици. У: В. Матовић (ур.), *Жанрови у српској ђериодици* (45–58). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност.
- Карановић, З. (ур.) (2005). *Жанрови српске књижевности: ђорекло и ђоеџика облика* (зборник радова). Нови Сад: Филозофски факултет.
- Карановић, З. (ур.) (2007). *Синхронијско и дијахронијско изучавање врсџа у српској књижевности* (зборник радова). Нови Сад: Филозофски факултет.
- Матовић, В. (ур.) (2010). *Жанрови у српској ђериодици* (зборник радова). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност.
- Матовић, В. (2010). Жанрови у периодици. У: В. Матовић (ур.), *Жанрови у српској ђериодици* (7–13). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност.
- Петров А. (2010). Периодика као жанр. У: В. Матовић (ур.), *Жанрови у српској ђериодици* (17–43). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност.
- Циндори, М. (2010). Књижевни жанрови у листу *Полиџика*. У: В. Матовић (ур.), *Жанрови у српској ђериодици* (169–198). Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност.

ЕЛЕКТРОНСКИ ИЗВОРИ

- Институт за књижевност и уметност, Пројекат за проучавање књижевне периодике, Историјат пројекта <http://periodika.ikum.org.rs/pages.php?page=istorijat> (Посећено: 23. 3. 2018)
- Стефановић, М. (2014). *Шџа је диџлиђрафија ђериодике књижевној историји?* Нови Сад: Филозофски факултет. <http://knjizevnaistorija.rs/editions/152Stefanovic.pdf> (Посећено: 20. 3. 2018)
- <http://www.politika.rs/scc/stranica/1/Impresum> (Посећено: 19. 3. 2018)
- http://www.novosti.rs/vecernje_novosti/o_nama/o_nama.40.html; (Посећено: 24. 3. 2018)
- <https://www.danas.rs/o-nama/> (Посећено: 19. 3. 2018)

NEMANJA D. BIŠEVAC

UNIVERSITY OF PRIŠTINA IN KOSOVSKA MITROVICA

FACULTY OF PHILOSOPHY

SUMMARY

LITERARY GENRES IN DAILY NEWSPAPER *POLITIKA*

This paper presents the analysis of literary genres in the daily newspaper *Politika*. After minutely monitoring presentations of literary genres in dailies, we gain insight into the place they occupy in the journalistic style. After a detailed analysis of 28 issues published in February 2018, it is concluded that essays, poems, and book reviews are the most frequent genres. Bearing in mind that 131 articles with literary content or form were recorded in total, it can certainly be said that *Politika* emphasizes literature in journalism.

KEYWORDS: genre; literary genres; Serbian literature; *Politika*.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом Creative Commons Ауторство-Некомерцијално Међународна 4.0 (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 licence (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).